บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ในเขตตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและรวบรวม แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายและประเภทคนพิการ
2. สิทธิคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการพ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ 2556
3. แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายและประเภทคนพิการ

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายเกี่ยวกับคนพิการไว้ดังนี้

ศรัณยา เชื้อหอม (2548, หน้า 9) ได้ให้ความหมายของคนพิการว่า เป็นผู้ซึ่งมีความบกพร่อง ทางร่างกาย สมองและจิตใจ ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันและดำเนินชีวิตเช่นเดียวกับคนปกติได้องค์การสหประชาชาติ

ศิริธ โฆษคุณวุฒิ (2548, หน้า 11) ได้ให้ความหมาย "คนพิการ" ว่าคือ บุคคลผู้มีความพิการตลอดไป และพิสูจน์ได้ชัดเจน จะพิการในลักษณะใดก็ตามทำให้ไม่สามารถทำงานได้ หรือสูญเสียความสามารถในการทำงาน

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ แห่งชาติ (2550, หน้า 15) ให้ความหมายว่า "คนพิการ" หมายถึง บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติ กิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้หรือ ความบกพร่องอื่นใดประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับ ความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมี ส่วนรวมทางสังคมได้

อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประกาศกำหนด

สุเวช ทรงอยู่สุข (2550, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของคนพิการว่า เป็นคนที่มีความบกพร่อง มีความผิดปกติทางร่างกาย ทางสติปัญญา หรือทางจิตใจทำให้ไม่สามารถปฏิบัติ ภารกิจที่จำเป็น หรือใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างปรกติเหมือนคนทั่วไป

อโนชา ทัศนาธนชัย (2551, หน้า 28) ได้ให้ความหมายของคนพิการว่า เป็นผู้ที่ไม่สามารถใช้ชีวิตได้เยี่ยงคนปกติธรรมดาหรือใช้ชีวิตในสังคมปกติได้โดยที่ไม่มีสิ่งช่วยเหลือ พิเศษ ซึ่งอาจเกิดจากความบกพร่องทางร่างกาย ทางสติปัญญาหรือทางจิตใจตามประเภท และหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง ไม่ว่าจะเป็นแต่กำเนิดหรือไม่ก็ตาม

องค์การอนามัยโลก (2541, หน้า 2) ได้ให้คำจำกัดความของความพิการไว้ 3 ระดับ ดังนี้

1) ความบกพร่อง (Impairment) การสูญเสียหรือความผิดปกติทางจิตใจและทางร่างกาย หรือสูญเสียอวัยวะรูปร่างผิดปกติหรือสูญเสียการทำงานของอวัยวะ

2) ความพิการ (Disability) หมายถึง การหย่อนสมรรถภาพ อันเป็นผลต่อเนื่อง มาจากความบกพร่องที่ทำให้การใช้ชีวิตฝึกปกติไปจากธรรมดาของคนทั่วไป

3) ความเสียเปรียบของแต่ละบุคคล (Handicap) อันเนื่องมาจากความบกพร่อง หรือความพิการ อันเป็นการจำกัดและกีดกันการมีชีวิตอยู่อย่างปกติสุข ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุ เพศ และปัจจัยทางสังคม และวัฒนธรรมของบุคคลนั้น ๆ

องค์การสหประชาชาติ (UNESCO, ม.ป.ป, หน้า 31) ให้ความหมายในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของคนพิการ ให้ความหมายว่า "คนพิการ" หมายถึง บุคคลใดก็ตามที่มีความบกพร่องในความสามารถทางร่างกายหรือจิตใจไม่ว่าเป็นมาแต่กำเนิดหรือไม่ก็ตาม จนทำให้ไม่แน่ใจว่าจะสามารถดำรงชีวิตได้เช่นคนปกติไม่ว่าจะเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดได้ด้วยตนเอง สรุปได้ว่าคนพิการ หมายความถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น ทางการได้ ยินหรือสื่อความหมายทางกายหรือการเคลื่อนไหวด้านจิตใจหรือพฤติกรรม รวมถึงสติปัญญาและ การเรียนรู้ทำให้เสียโอกาสในการทำหน้าที่ บทบาทเดิม ได้ดังปกติและขาดความสามารถในการ ปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การประกอบอาชีพ เป็นผลให้มีความต้องการการดูแลเอาใจใส่ ความเข้าใจ จากครอบครัวการช่วยเหลือจากชุมชนและสังคม

สรุปได้ว่าคนพิการ หมายความถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น ทางการได้ ยินหรือสื่อความหมาย ทางกายหรือการเคลื่อนไหวด้านจิตใจหรือพฤติกรรม รวมถึงสติปัญญาและ การเรียนรู้ทำให้เสียโอกาสในการทำหน้าที่ บทบาทเดิมได้ดังปกติและขาดความสามารถในการ ปฏิบัติ

กิจวัตรประจำวัน การประกอบอาชีพ เป็นผลให้มีความต้องการการดูแลเอาใจใส่ ความเข้าใจ จากครอบครัวการช่วยเหลือจากชุมชนและสังคม

ประเภทความพิการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2545) ได้กำหนดประเภทของนักเรียนพิการ หรือ นักเรียนที่มีความบกพร่องไว้ 9 ประการดังนี้

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น
2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
4. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ
5. บุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
6. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา
7. บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์
8. บุคคลออทิสติก
9. บุคคลพิการซ้ำซ้อน

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 (2550) ได้ระบุประเภท ความพิการ ไว้ 6 ประเภท ดังนี้

1. ความพิการทางการเห็น ได้แก่ ตาบอด และตาเห็นเลือนราง
2. ความพิการทางได้ยินหรือสื่อความหมายได้ แก่หูหนวก หูตึงและทางสื่อความหมาย
3. ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย
4. ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม หรือออทิสติก
5. ความพิการทางสติปัญญา
6. ความพิการทางการเรียนรู้

ลักษณะคนพิการ

พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 มาตรา 4 มาตรา 20โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดให้คนพิการมี 5 ประเภท พวงแก้ว กิจธรรม (2552) โดยแต่ละประเภทมีลักษณะดังนี้

1. คนพิการทางการมองเห็น ได้แก่

1.1 คนที่มีสายตาที่ดีกว่าเมื่อใช้แว่นสายตาธรรมดาแล้วมองเห็นน้อยกว่า 6/18 หรือ 20/70 ลงไปจนมองไม่เห็นแม้แต่แสงสว่าง หรือ

1.2 คนที่มีลานสายตาแคบกว่า 30 องศา

2. คนพิการทางการได้ยินหรือการสื่อความหมาย ได้แก่

2.1 คนที่ได้ยินเสียงที่ความถี่ 500 เฮิรตซ์หรือ 2,000 เฮิรตซ์ในหูข้างที่ดีกว่า ที่มีความเฉลี่ยดังต่อไปนี้

2.2 คนที่มีความผิดปกติหรือความบกพร่องในการเข้าใจหรือการใช้ภาษาพูด จนไม่สามารถสื่อความหมายกับคนอื่นได้

1) สำหรับเด็กอายุไม่เกิน 7 ปีเกิน 40 เดซิเบลขึ้นไปจนไม่ได้ยินเสียง

2) สำหรับคนทั่วไปเกิน 55 เดซิเบลขึ้นไปจนไม่ได้ยินเสียง 15

3. คนพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว ได้แก่

3.1 คนที่มีความผิดปกติหรือความบกพร่องของร่างกายที่เห็นได้อย่างชัดเจน และไม่สามารถประกอบกิจวัตรหลักประจำวันได้

3.2 คนที่มีการสูญเสียความสามารถในการเคลื่อนไหว มือ แขน ขา หรือ ลำตัวอันเนื่องมาจากแขนหรือขาขาดอัมพาตหรืออ่อนแรง โรคข้อ หรืออาการปวดเรื้อรัง รวมทั้ง โรคเรื้อรังของระบบการทำงานของร่างกายอื่น ๆ ที่ทำให้ไม่สามารถประกอบกิจวัตรหลักในชีวิต ประจำวันหรือดำรงชีวิตในสังคมเยี่ยงคนปกติได้

4. คนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม ได้แก่คนที่มีความผิดปกติหรือความบกพร่อง ทางจิตใจ หรือสมองของการรับรู้อารมณ์ความคิด จนไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมที่จำเป็น ในการดูแลตนเองหรืออยู่ร่วมกับผู้อื่น

5. คนพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ได้ แก่ คนที่มีความผิดปกติหรือ ความบกพร่องทางสติปัญญาหรือสมองจนไม่สามารถเรียนรู้ด้วยวิธีการศึกษาปกติได้ สรุปประเภทความพิการคือ บุคคลที่มีข้อจำกัดไม่สามารถทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้ โดยมีการแบ่งประเภทความพิการ ได้แก่ การมองเห็น การได้ยิน และและการสื่อความหมายทางกายและการเคลื่อนไหว ทางจิตใจ ทางพฤติกรรม ทางสติปัญญาและการเรียนรู้

6. ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม หรือออทิสติก ได้แก่ 1.) ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติ กิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากความ บกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจหรือสมองในส่วนของการรับรู้อารมณ์หรือความคิด 2.) ความพิการทางออทิสติก หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมใน ชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องทาง พัฒนาการด้านสังคม ภาษาและการสื่อความหมาย

พฤติกรรมและอารมณ์ โดยมีสาเหตุมาจาก ความผิดปกติของสมอง และความผิดปกตินั้นแสดงก่อนอายุ 2 ปีครึ่ง ทั้งนี้ให้รวมถึงการวินิจฉัย กลุ่มออทิสติกสเปกตรัมอื่น ๆ

7. ความพิการทางสติปัญญา ได้แก่ การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีพัฒนาการช้ากว่า ปกติหรือมีระดับเชาว์ปัญญาต่ำกว่าบุคคลทั่วไป โดยความผิดปกตินั้นแสดงก่อนอายุ18 ปี

8. ความพิการทางการเรียนรู้ได้แก่การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมโดยเฉพาะด้านการเรียนรู้ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องทางสมอง ทำให้เกิดความบกพร่องในด้านการอ่านการเขียน การคิดคำนวณหรือกระบวนการเรียนรู้พื้นฐานอื่นในระดับความสามารถที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานตามช่วงอายุ และระดับสติปัญญา

2. สิทธิคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ 2556

สิทธิคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

หลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 เป็นระยะเวลานาน ทำให้สาระสำคัญและรายละเอียดเกี่ยวกับการสงเคราะห์และการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและ
20 พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 โดยมีเจตนารมณ์เพื่อเป็นการกำหนดแนวทางและปรับปรุง วิธีการในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น และเพื่อกำหนด บทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ และความคุ้มครองคนพิการ เพื่อมิให้การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม เพราะเหตุสภาพทางกายหรือสุขภาพ รวมทั้งให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ตลอดจนให้รัฐต้องสงเคราะห์ คนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้

กิตติยา ใสสอาด (2552, หน้า 52) ทั้งนี้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้กล่าวถึงเรื่อง สิทธิของคนพิการ การเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการและสิทธิในการเข้าถึง และใช้ ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นสาธารณะและความช่วยเหลือจากรัฐตามมาตรา 20 ดังนี้ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 (2552)

1. สิทธิในการได้รับการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการเพื่อปรับ

สภาพทางร่างกาย จิตใจอารมณ์สังคม พฤติกรรม สติปัญญาการเรียนรู้หรือเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดสิทธิดังกล่าวบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการพ.ศ. 2550 มาตรา 20 (1) ซึ่งกำหนดให้สิทธิดังกล่าวเป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดดังนั้น จึงได้มีการจัดทำ (ร่าง) ประกาศกระทรวงว่าด้วยการบริการ ฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลค่าอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการเพื่อรองรับกฎหมายแม่บท ซึ่งสาระสำคัญของประกาศกระทรวงดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

1.1 การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพหรือความสามารถของคนพิการให้มีสภาพที่ดีขึ้น หรือดำรงสมรรถภาพหรือความสามารถที่มีอยู่เดิมไว้โดยอาศัยกระบวนการทางการแพทย์ เพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสทำงานหรือดำรงชีวิตในสังคมอย่างเต็มศักยภาพ

1.2 บริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์ที่คนพิการมีสิทธิได้รับมีรายการดังต่อไปนี้

1.2.1 การตรวจวินิจฉัยการตรวจทางห้องปฏิบัติการและการตรวจพิเศษด้วยวิธีอื่น

1.2.2 การแนะแนวและการให้บริการปรึกษา

1.2.3 การจัดการรายกรณีแบบครบวงจร

1.2.4 การให้ยา

1.2.5 การบริการอุปกรณ์เทียมอุปกรณ์เสริมหรือเครื่องช่วยความพิการ

1.2.6 การศัลยกรรม

1.2.7 การพยาบาลเวชกรรมฟื้นฟู

1.2.8 กายภาพบำบัด

1.2.9 กิจกรรมบำบัด

1.2.10 ดนตรีบำบัด

1.2.11 ศิลปะบำบัด

1.2.12 อาชีวะบำบัด

1.2.13 พฤติกรรมบำบัด

1.2.14 จิตบำบัด

1.2.15 การบริการแพทย์ทางเลือก

1.2.16 การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการได้ยิน

1.2.17 การแก้ไขการพูด

1.2.18 การพัฒนาทักษะในการสื่อความหมาย

1.2.19 การพัฒนาทักษะทางสังคม สังคมสงเคราะห์และสังคมบำบัด

1.2.20 การบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและการบริการส่งเสริมพัฒนาการ

1.2.21 การสร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหวหรือการฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับผู้บกพร่องทางการเห็น

1.2.22 การบริการจัดสภาพแวดล้อมให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์

1.2.23 การฝึกอบรมและการพัฒนาทักษะที่จำเป็นแก่ผู้พิการและผู้ดูแลคนพิการ

1.2.24 การบริการด้านข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพและการส่งเสริมพัฒนาการเพื่อบำบัดรักษาหรือเพื่อปรับสภาพทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์สังคมพฤติกรรม สติปัญญาการเรียนรู้การดำเนินชีวิต ตลอดจนองค์ความรู้ทางการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์ หรือการบริการด้านสุขภาพผ่านสื่อในรูปแบบที่เหมาะสมซึ่งคนพิการหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

1.2.25 บริการอื่นใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

1.3 คนพิการมีสิทธิได้รับการรับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายทั้งนี้ต้องเป็นการรับ บริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์จากสถานพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข หรือสถานพยาบาลของกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่นองค์การมหาชน หรือรัฐวิสาหกิจที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

1.4 คนพิการที่มีความจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์หรือเครื่องช่วยความพิการมีสิทธิได้รับอุปกรณ์เทียม อุปกรณ์เสริมหรือเครื่องช่วยความพิการตามความต้องจำเป็นของแต่ละบุคคล

1.5 ในกรณีความพิการเปลี่ยนแปลง หรืออุปกรณ์เทียม หรืออุปกรณ์เสริม หรือเครื่องช่วยความพิการที่คนพิการได้รับชำรุดบกพร่อง จำเป็นต้องเปลี่ยนตามกำหนดเวลาซ่อมแซมหรือเปลี่ยนแปลงชิ้นส่วนของอุปกรณ์เทียม หรืออุปกรณ์เสิรม หรือเครื่องช่วยความพิการนั้นคนพิการสามารถดำเนินการเปลี่ยนแปลง ซ่อมแซมอุปกรณ์ดังกล่าวได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

2. สิทธิได้รับการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติหรือแผนการศึกษาแห่งชาติตามความเหมาะสมในสถานศึกษาเฉพาะหรือสถานศึกษาทั่วไป หรือการศึกษาทางเลือกหรือการศึกษานอกระบบ โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการให้การสนับสนุนตามความเหมาะสมสิทธิดังกล่าวนี้ได้รับการรับรองไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มาตรา 20 (2) และพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ในส่วนนี้จะได้

อธิบายหลักการสำคัญตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการพ.ศ.2551 ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

2.1 ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

2.2 เลือกบริการทางการศึกษาสถานศึกษาระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถความสนใจความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น

2.3 ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล

3. สิทธิได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ การให้บริการที่มีมาตรฐาน การคุ้มครองแรงงาน มาตรการเพื่อการมีงานทำ ตลอดจนได้รับการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระและบริการสิ่งอำนวยความสะดวกเทคโนโลยีหรือความช่วยเหลืออื่นใดเพื่อการทำงานและการประกอบอาชีพของคนพิการ ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานประกาศกำหนด สิทธิดังกล่าวนี้ เป็นสิทธิในด้านอาชีพ ซึ่งได้รับการรับรองไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 มาตรา20 (3) และมีการจัดทำ (ร่าง) ประกาศกระทรวงว่าด้วยมาตรการเพื่อการ มีงานทำการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระและบริการสื่อสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยี หรือความช่วยเหลืออื่นใด สำหรับคนพิการ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไข ซึ่งมีสาระสำคัญดัง ต่อไปนี้ คนพิการมีสิทธิได้รับบริการการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ โดยที่การให้บริการต่าง ๆ จะต้องมีมาตรฐาน คำนึงถึงคนพิการทุกประเภทเพื่อให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสวัสดิการอย่าง เท่าเทียม ทั่วถึงและเป็นธรรม และการคุ้มครองแรงงานสำหรับคนพิการ

3.1 หน่วยงานของรัฐซึ่งได้มีหรือรับคนพิการเข้าทำงาน ต้องจัดให้มีบริการสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกและความช่วยเหลืออื่นใด ไม่ว่าคนพิการผู้นั้นจะอยู่ในตำแหน่งใดในหน่วยงานนั้นก็ตาม ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการทำงานและการประกอบอาชีพของคนพิการ

3.2 ประกาศกระทรวงดังกล่าวยังได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐไว้ด้วย โดยหลักได้กกำหนดให้

3.2.1 กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน มีอำนาจหน้าที่ในการฝึกอบรมอาชีพ ฝึกเพื่อเตรียมเข้าทำงาน การฝึกยกระดับฝีมือและการฝึกเสริมทักษะเพื่อการทำงานในสถานประกอบการหรือการ

ประกอบอาชีพอิสระ จัดให้มีการฝึกอบรมและให้บริการผู้สอนงานแก่นายจ้าง และจัดให้มีการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ

3.2.2 กรมการจัดหางาน มีอำนาจหน้าที่จัดให้มีบริการแนะแนวอาชีพ จัดให้มีการรับจดแจ้งความต้องการมีงานทำของคนพิการ จัดให้มีบริการวิเคราะห์ตำแหน่งงาน และจดให้มีระบบการจับคู่งานระหว่างความต้องการมีงานทำของคนพิการ กับความต้องการรับคนพิการเข้าทำงานของหน่วยงานของรัฐและนายจ้าง

4. สิทธิในการได้รับการยอมรับและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานแห่งความเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ตลอดจนได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับคนพิการ สิทธิประการนี้ได้รับการรับรองไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มาตรา 20 (4)

5. สิทธิในการได้รับการช่วยเหลือให้เข้าถึงนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรมการพัฒนาการ และการบริการอันเป็นสาธารณะ ผลิตภัณฑ์ที่มีความจำเป็นต่อดำรงชีวิตการช่วยเหลือทางกฎหมายและการจัดหาทนายความว่าต่างแก้ต่างคดีให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดสิทธิประการนี้บัญญัติรับรองไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มาตรา 20 (5) และมีการจัดทำ (ร่าง) ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการช่วยเหลือทางกฎหมายและการจัดหาทนายว่าต่างแก้คดีซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

5.1 “การบริการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย” ได้แก่

5.1.1 การให้คำปรึกษาหารือทางกฎหมาย

5.1.2 การให้ความรู้ทางกฎหมาย

5.1.3 การจัดทำนิติกรรมสัญญา

5.1.4 การไกล่เกลี่ยหรือการประนีประนอมยอมความ

5.1.5 การจัดหาทนายความ

5.1.6 การให้ช่วยเหลืออื่น ๆ ในทางคดี

5.2 การยื่นคำขอรับบริการผู้ขอรับการช่วยเหลืออาจยื่นคำขอด้วยวาจา เป็นหนังสือหรือส่งทางไปรษณีย์เพื่อขอรับการช่วยเหลือทางกฎหมายและการจัดหาทนายความว่าต่างแก้ต่างคดีโดยยื่นคำขอ

5.2.1 ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอต่อกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการหรือสถานที่อื่นตามที่อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการประกาศกำหนด

5.2.2 ในท้องที่จังหวัดอื่นให้ยื่นคำขอต่อสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด หรือที่หน่วยบริการในพื้นที่ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศกำหนด

5.2.3 กรณีมีเหตุขัดข้อง เมื่อผู้ขอรับความช่วยเหลือเป็นผู้เยาว์ คนเสมือนไร้ความสามารถ หรือคนไร้ความสามารถหรือในกรณีที่คนพิการมีสภาพความพิการถึงขั้นไม่สามารถไปยื่นขอรับบริการด้วยตนเองได้ ผู้ปกครอง ผู้พิทักษ์ ผู้อนุบาลหรือผู้ดูแลคนพิการแล้วแต่กรณีอาจยื่นคำขอรับการบริการช่วยเหลือทางกฎหมายและการจัดหาทนายความว่าต่างแก้ต่างแทนก็ได้

5.3 หลักเกณฑ์การพิจารณาให้การช่วยเหลือ

5.3.1 ผู้ขอรับการช่วยเหลือมีความจำเป็น เนื่องจากมีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่เลขาธิการประกาศกำหนด หรือเป็นคดีที่คนพิการได้รับความเสียหาย เนื่องจากถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

5.3.2 ผู้ขอรับการช่วยเหลือจะฟ้องหรือถูกฟ้อง มีโอกาสในการชนะคดี

5.3.3 ผู้ขอรับการช่วยเหลือมีความประพฤติดีหรือไม่มีพฤติการณ์ว่าจะหลบหนี

5.4 ไม่ผิดสัญญาที่ผู้ขอรับการช่วยเหลือจะต้องคืนเงินที่ได้รับการสนับสนุน ให้แก่สำนักงาน คือเงินค่าธรรมเนียม ค่าทนายความที่ได้ตามคำพิพากษาของศาลและเงินหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวเมื่อความรับผิดตามสัญญาประกันหมดไป

6. สิทธิในด้านข้อมูลข่าวสารการสื่อสาร บริการโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสารสำหรับคนพิการทุกประเภท ตลอดจนบริการสื่อสาธารณะจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐตามหลักเกณฑ์วิธีการหรือเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารกำหนดในกฎกระทรวงสิทธิประการนี้เป็นสิทธิตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มาตรา 20 (6) และได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขไว้ใน (ร่าง) กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขเพื่อให้คนพิการเข้าถึง และใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารการสื่อสารบริการโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสารสำหรับคนพิการทุกประเภท ตลอดจนบริการสื่อสาธารณะจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐ ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้คนพิการมีสิทธิยืม หรือให้เปล่าอุปกรณ์หรือเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสารนอกจากนี้ได้ให้สิทธิคนพิการได้รับการฝึกอบรม เพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสาร โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายการยื่นขอรับสิทธิ : คนพิการที่ประสงค์จะขอรับบริการต้องยื่นคำขอรับบริการนั้นต่อกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการ

สื่อสาร สำนักงานสถิติจังหวัดหรือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดหรือหน่วยงานอื่นที่รัฐมนตรีมอบหมาย โดยคำแนะนำของคณะอนุกรรมการ ในกรณีที่บุคคลอื่นยื่นคำขอรับบริการแทนคนพิการให้นำสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือสำเนาทะเบียนบ้านของบุคคลนั้น และหลักฐานอื่นที่แสดงให้เห็นว่าได้รับมอบอำนาจจากคนพิการหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับคนพิการเนื่องจากเป็นผู้ปกครองผู้พิทักษ์ผู้อนุบาลหรือผู้ดูแลคนพิการมาประกอบการพิจารณาด้วย

7. สิทธิได้รับบริการล่ามภาษามือตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มาตรา 20 (7) ได้บัญญัติให้คนพิการมีสิทธิได้รับบริการล่ามภาษามือ ซึ่งหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการได้รับสิทธิดังกล่าวนี้เป็นไปตาม (ร่าง) ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยบริการล่ามภาษามือ ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

7.1 คนพิการที่มีสิทธิได้รับบริการล่ามภาษามือ คือ “คนพิการทางการได้ยิน”ซึ่งหมายความถึงคนพิการที่มีบัตรประจำตัวประเภทความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย

7.1.1 กิจกรรมที่คนพิการทางการได้ยินสามารถยื่นคำขอรับบริการล่ามภาษามือได้ได้แก่

1) การใช้บริการทางการแพทย์และการสาธารณสุข

2) การสมัครงานหรือการติดต่อประสานงานด้านการประกอบอาชีพ

3) การร้องทุกข์หรือการกล่าวโทษหรือการเป็นพยานในชั้นพนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอื่น

4) การเข้าร่วมประชุม สัมมนา หรือฝึกอบรมรวมทั้งเป็นผู้บรรยายโดยหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชนเป็นผู้จัดซึ่งมีคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย เข้าร่วมด้วย

7.1.2 บริการอื่น ๆ ตามที่คณะอนุกรรมการประกาศกำหนด

7.2 สถานที่ในการยื่นคำขอรับบริการล่ามภาษามือ

7.2.1 ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอต่อกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการหรือสถานที่อื่นตามที่อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการประกาศกำหนด

7.2.2 ในท้องที่จังหวัดอื่นให้ยื่นคำขอต่อสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด หรือที่หน่วยบริการในพื้นที่

8. สิทธิที่จะนำสัตว์นำทาง เครื่องมือหรืออุปกรณ์นำทางหรือเครื่องช่วยความพิการใด ๆ ติดตัวไปในยานพาหนะหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการเดินทาง และการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอัน เป็นสาธารณะ โดยได้รับการยกเว้นค่าบริการ ค่าธรรมเนียม และค่าเช่าเพิ่มเติม

สำหรับสัตว์เครื่องมืออุปกรณ์หรือเครื่องช่วยความพิการดังกล่าวสิทธิประการนี้ได้รับการรับรองไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มาตรา 20 (8)

9. สิทธิได้รับการจัดสวัสดิการเบี้ยความพิการ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ สิทธิประการนี้เป็นไปตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการพ.ศ.2550 มาตรา 20 (9) โดยหลักเกณฑ์และวิธีการเป็นไปตาม (ร่าง) ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการจัดสวัสดิการเบี้ยความพิการ ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

9.1 "เบี้ยความพิการ" หมายความว่า เงินที่จ่ายเป็นรายเดือนเพื่อเอื้ออำนวยให้คนพิการมีชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ที่ดีเนื่องจากคนพิการมีค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมมากกว่าบุคคลทั่วไป นอกจากเงินสงเคราะห์ เพื่อการยังชีพคนพิการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือระเบียบอื่นของทางราชการ

9.2 คนพิการที่มีสิทธิได้รับเบี้ยความพิการต้องมีคุณสมบัติดังนี้

9.2.1 มีสัญชาติไทย

9.2.2 มีบัตรประจำตัวคนพิการ

9.2.3 มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

9.3 สถานที่ยื่นคำขอรับเบี้ยความพิการ

9.3.1 คนพิการที่มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอต่อสำนักงานเขต

9.3.2 คนพิการที่มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในจังหวัดอื่น ให้ยื่นคำขอต่อที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่นั้น

9.4 ในกรณีที่คนพิการไม่สามารถยื่นคำขอได้ด้วยตนเองเนื่องจากเป็นผู้เยาว์คนเสมือนไร้ความสามารถหรือคนไร้ความสามารถ หรือในกรณีที่มีสภาพความพิการถึงขนาดไม่สามารถไปยื่นคำขอรับสวัสดิการเบี้ยความพิการด้วยตนเองได้ให้ "ผู้ดูแลคนพิการ" ได้แก่บิดามารดา บุตร สามี ภรรยา ญาติพี่น้อง หรือบุคคลอื่นใดที่รับดูแลหรืออุปการะคนพิการ ยื่นคำขอนั้นแทนก็ได้โดยต้องนำหลักฐานของคนพิการไปแสดงต่อเจ้าหน้าที่ด้วย

9.5 หลักฐานที่ต้องนำยื่นต่อเจ้าหน้าที่เพื่อขอรับเบี้ยความพิการ ได้แก่

9.5.1 บัตรประจำตัวคนพิการ พร้อมสำเนาเอกสาร 1 ฉบับ

9.5.2 ทะเบียนบ้านน (ทร.14) พร้อมสำเนา 1 ฉบับ

9.5.3 ในกรณีมีบุคคลยื่นคำขอแทน ให้นำสำเนาบัตรประชาชนของผู้ยื่นคำขอแทน จำนวน 1 ฉบับ พร้อมหนังสือรับรองจากกำนันผู้ใหญ่บ้าน หรือประธานชุมชนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งแต่ระดับ 3 หรือเทียบทำาขึ้นไปหรือหลักฐานอื่นที่แสดงว่าเป็นผู้ดูแลคนพิการ

10. การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยการมีผู้ช่วยคนพิการ หรือการให้มีสวัสดิการอื่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบสิทธิประการนี้เป็นไปตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการพ.ศ. 2550 มาตรา 20 (10) ซึ่งมีสิทธิ 2 ประการหลัก ประการแรก คือ สิทธิในการได้รับการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย โดยได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการไว้ใน (ร่าง) ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการเกี่ยวกับการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยสำหรับคนพิการ ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

10.1 คนพิการที่จะได้รับสิทธิได้รับการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

10.1.1 มีบัตรประจำตัวคนพิการ

10.1.2 อาศัยอยู่ในที่อยู่อาศัยนั้นเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหกเดือนติดต่อกัน ยกเว้นกรณีการย้าย เข้ามาอยู่ภายหลังเกิดความพิการ

10.1.3 ที่อยู่อาศัยไม่มั่นคง หรือไม่เหมาะสมกับสภาพความพิการ

10.1.4 มีรายได้ไม่เพียงพอ แก่การยังชีพ

10.1.5 ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่นหรือได้รับแต่ไม่เพียงพอ ในกรณีคนพิการไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยแห่งนั้นต้องมีหลักฐานการให้ความยินยอมจากเจ้าของหรือผู้ได้รับมอบอำนาจจากเจ้าของเพื่อให้มาปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยได้ และในกรณีเป็นบ้านเช่าจะมีหลักฐานให้คนพิการอยู่อาศัยได้ไม่น้อยกว่าหกเดือน

10.2 สถานที่ยื่นคำาร้องเพื่อขอรับสิทธิ ได้แก่

10.2.1 ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอต่อกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการหรือสถานที่อื่นตามที่ อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการประกาศกำหนด

10.2.2 ในท้องที่จังหวัดอื่นให้ยื่นคำขอต่อสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดหรือที่หน่วยบริการในพื้นที่ประการที่สองคือ สิทธิในการมีผู้ช่วยคนพิการ โดยได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการไว้ใน (ร่าง) ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดให้มีผู้ช่วยคนพิการ ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

10.3 คนพิการที่ยื่นคำขอให้มีผู้ช่วยคนพิการต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

10.3.1 มีบัตรประจำตัวคนพิการ

10.3.2 เป็นคนพิการที่มีความจำเป็นต้องมีผู้ช่วยคนพิการเพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจวัตรที่สำคัญในการดำรงชีวิตได้

10.3.3 ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่นหรือได้รับแต่ไม่เพียงพอในกรณีที่คนพิการตามวรรคหนึ่งเป็นผู้เยาว์หรือมีความพิการมากจนไม่สามารถยื่นคำขอด้วยตนเองได้ให้บุคคลอื่นที่กระทำแทนคนพิการยื่นคำขอแทนได้แต่ต้องนำหลักฐานตามวรรคหนึ่งไปแสดงต่อเจ้าหน้าที่ด้วย

10.4 สถานที่ยื่นคำร้องขอเพื่อรับสิทธิ

10.4.1 ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอต่อกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการหรือสถานที่อื่นตามที่อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการประกาศกำหนด

10.4.2 ในท้องที่จังหวัดอื่นให้ยื่นคำขอต่อสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดหรือที่หน่วยบริการในพื้นที่

10.5 หลักการพิจารณาให้คนพิการมีผู้ช่วยคนพิการ จะต้องปรากฏข้อเท็จจริงว่าบุคคลนั้นมีสภาพความพิการมากจนไม่สามารถปฏิบัติกิจวัตรที่สำคัญในการดำรงชีวิตได้ด้วยตนเองหากไม่ได้ปฏิบัติกิจวัตรเหล่านี้จะส่งผลกระทบอย่างสำคัญและเด่นชัดต่อการดำรงชีวิต สุขภาพอนามัย ภาวะจิตใจ อารมณ์พฤติกรรม สภาพความเป็นอยู่และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และกรณีคนพิการมีฐานะยากจนมากให้พิจารณาให้บริการผู้ช่วยคนพิการเป็นลำดับแรก

10.6 คนพิการจะได้รับการบริการตามความจำเป็นในการต้องมีผู้ช่วยคนพิการแต่ไม่เกินเดือนละ 180 ชั่วโมง

11. สิทธิได้รับการจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยและการเลี้ยงดูจากหน่วยงานของรัฐสำหรับคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแลคนพิการสิทธิประการนี้เป็นสิทธิที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มาตรา 20 วรรคสาม โดยหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับสิทธิดังกล่าว เป็นไปตาม (ร่าง) ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดสวัสดิการให้แก่คนพิการที่ไม่มีผู้ดูแล ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

11.1 คนพิการที่จะได้รับสิทธิดังกล่าวนี้ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

11.1.1 มีบัตรประจำตัวคนพิการ

11.1.2 ไม่มีผู้อุปการะเลี้ยงดูหรือมีแต่ไม่สามารถเลี้ยงดูได้

11.1.3 ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งหรือที่อยู่อาศัยไม่มั่นคงหรือไม่เหมาะสม

11.1.4 ไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้

11.1.5 ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่นหรือได้รับแต่ไม่เพียงพอ

11.2 สถานที่ยื่นคำขอเพื่อรับสิทธิ

11.2.1 ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอต่อกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการหรือสถานที่อื่นตามที่อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการประกาศกำหนด

11.2.2 ในท้องที่จังหวัดอื่นให้ยื่นคำขอต่อสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดหรือหน่วยบริการในพื้นที่

11.3 การจัดสวัสดิการที่อยู่อาศัยหรือการเลี้ยงดูคนพิการ อาจทำได้โดยวิธีการดังต่อไปนี้

11.3.1 การช่วยเหลือเป็นเงินหรือสิ่งของ

11.3.2 การจัดหาครอบครัวอุปการะ

11.3.3 การส่งเข้าอุปการะในสถานสงเคราะห์

11.3.4 การจัดให้มีผู้ช่วยคนพิการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

11.3.5 การช่วยเหลือเรื่องอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกำหนด

12. สิทธิของคนพิการที่จะได้รับการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษี สิทธิดังกล่าวนี้บัญญัติรับรองไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มาตรา 20 วรรคห้า และมีการจัดทำ ร่าง) กฎกระทรวง ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร และ (ร่าง) ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไข เพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้ สำหรับผู้มีเงินได้ที่เป็นคนพิการซึ่งมีอายุไม่เกิน 65 ปีเป็นผู้อยู่อาศัยในประเทศไทย และมีบัตรประจำตัวคนพิการในปีภาษีที่ได้รับ ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

12.1 ยกเว้นภาษีเงินได้ให้กับคนพิการที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

12.1.1 เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย คือ เป็นผู้ที่อยู่ในประเทศไทยถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันในปีภาษีนั้น

12.1.2 มีบัตรประจำตัวคนพิการ

12.1.3 ได้รับยกเว้นภาษีสำหรับเงินได้สวนที่ไม่เกินหนึ่งแสนเก้าหมื่นบาท

12.1.4 ผู้มีเงินได้ที่จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ดังกล่าวข้างต้นต้องแสดงรายการเงินได้และจำนวนเงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นั้น พร้อมแนบสำเนาบัตรประจำตัวคนพิการในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจะเห็นได้ว่า ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับสิทธิของคนพิการในด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นจากเดิม ซึ่งกำหนดเฉพาะสิทธิในทางการแพทย์การศึกษา อาชีพ และสังคม แต่ตามพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ได้เพิ่มสิทธิในการเข้าถึงบริการสวัสดิการในด้านต่าง ๆ เช่น การกำหนด

เรื่องการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร บริการโทรคมนาคมเทคโนโลยีสารสนเทศกำหนดให้มีล่ามภาษามือ การกำหนดเกี่ยวกับการใช้สัตว์นำทาง และอุปกรณ์นำทาง ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมให้คนพิการสามารถรับรู้ถึงสิทธิของตนเองและสนับสนุนให้คนพิการได้ใช้บริการด้านต่าง ๆ ที่หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน จัดสำหรับคนพิการ เพื่อให้คนพิการได้รับการพัฒนาและสามารถมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

สิทธิคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณชีวิตคนพิการ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ 2556

มาตรา 20 คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวก อันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ดังต่อไปนี้

1. การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการ เพื่อปรับสภาพทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์สังคม พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้หรือเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

2. การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติหรือแผนการศึกษาแห่งชาติ ตามความเหมาะสมในสถานศึกษาเฉพาะหรือในสถานศึกษาทั่วไป หรือการศึกษาทางเลือก หรือ การศึกษานอกระบบ โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกสื่อ บริการ และ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม

3. การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ การให้บริการที่มีมาตรฐาน การคุ้มครอง แรงงานมาตรการเพื่อการมีงานทำ ตลอดจนได้รับการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ และบริการ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกเทคโนโลยีหรือความช่วยเหลืออื่นใด เพื่อการทำงานและประกอบอาชีพ ของคนพิการ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานประกาศกำหนด

4. การยอมรับ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองอย่าง เต็มที่และมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานแห่งความเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ตลอดจนได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับคนพิการ

5. การช่วยเหลือให้เข้าถึงนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรม การพัฒนา และบริการอันเป็นสาธารณะ ผลิตภัณฑ์ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต การช่วยเหลือทางกฎหมาย และการจัดหาทนายความว่าต่างแก้ต่างคดีให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

6. ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสารสำหรับคนพิการทุกประเภทตลอดจนบริการสื่อสาธารณะจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐ ตาม

หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กำหนด ในกฎกระทรวง

7. บริการล่ามภาษามือตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

8. สิทธิที่จะนำสัตว์นำทาง เครื่องมือหรืออุปกรณ์นำทาง หรือเครื่องช่วยความ พิการใด ๆ ติดตัวไปในยานพาหนะหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการเดินทาง และการได้รับ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ โดยได้รับการยกเว้นค่าบริการ ค่าธรรมเนียม และค่าเช่า เพิ่มเติมสำหรับสัตว์เครื่องมือ อุปกรณ์หรือเครื่องช่วยความพิการดังกล่าว

9. การจัดสวัสดิการเบี้ยความพิการ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ กำหนดในระเบียบ

10. การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย การมีผู้ช่วยคนพิการ หรือการจัดให้มี สวัสดิการอื่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ ผู้ช่วยคนพิการ ให้มีสิทธิได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นค่าบริการ ค่าธรรมเนียมตาม ระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

คนพิการที่ไม่มีผู้ดูแลคนพิการ มีสิทธิได้รับการจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย และการเลี้ยงดูจากหน่วยงานของรัฐ ในกรณีที่มีสถานสงเคราะห์เอกชนจัดที่อยู่อาศัยและสวัสดิการให้แล้ว รัฐต้องจัดเงินอุดหนุนให้แก่สถานสงเคราะห์เอกชนนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ ผู้ดูแลคนพิการมีสิทธิได้รับบริการให้คำปรึกษา แนะนำ ฝึกอบรมทักษะ การเลี้ยงดู การจัดการศึกษา การส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำ ตลอดจนความช่วยเหลืออื่นใด เพื่อให้พึ่งตนเองได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณชีวิตคนพิการ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ 2556

คนพิการและผู้ดูแลคนพิการมีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษีตามที่กฎหมายกำหนด องค์กรเอกชนที่จัดให้คนพิการได้รับสิทธิประโยชน์ตามมาตรานี้มีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษีเป็นร้อยละของจำนวนเงินค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด

จะเห็นได้ว่าในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับสิทธิของคนพิการในด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นจากเดิม ซึ่งกำหนดเฉพาะสิทธิในทาง การแพทย์ การศึกษา อาชีพ และสังคม แต่ตามพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ได้เพิ่มสิทธิในรับรู้ถึง บริการสวัสดิการในด้านต่าง ๆ เช่น การกำหนดเรื่องการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร บริการโทรคมนาคมเทคโนโลยีสารสนเทศ กำหนดให้มีล่ามภาษามือ การกำหนดเกี่ยวกับการใช้สัตว์นำทาง และอุปกรณ์นำทาง ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมให้คนพิการสามารถรับรู้ถึงสิทธิของตนเองและสนับสนุนให้คนพิการได้ใช้บริการด้านต่างๆ ที่หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน จัดสำหรับคนพิการ เพื่อให้คนพิการได้รับการพัฒนาและสามารถมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น คนพิการที่ไม่มีผู้ดูแลคนพิการ มีสิทธิได้รับ

การจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยและ การเลี้ยงดูจากหน่วยงานของรัฐ คนพิการและผู้ดูแลคนพิการมีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษีตามที่ กฎหมายกำหนด

3. แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้

การรับรู้เป็นพื้นฐานสำคัญ ของการเกิดพฤติกรรมซึ่งมีความสำคัญ ต่อการดำรงชีวิต และการทำงานเป็นอย่างมากการรับรู้ของแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกันออกไปในการที่จะเข้าใจเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่จึงมีความเป็นที่ จะต้องทำการศึกษา

จากการศึกษามีผู้ให้ความหมายของการรับรู้ดังนี้

สุธรรม รัตนโชติ (2552, หน้า 84) การรับรู้ คือเมื่อบุคคลจะถูกรุมล้อมด้วยสิ่งเร้าซึ่งมาจาก สิ่งแวดล้อมผ่านเข้ามาในความรู้สึกสัมผัส (Senses) โดยจากการเห็น การได้ยิน การได้กลิ่น การลิ้มรสชาติหรือประสาทสัมผัสได้ด้วยตา หู จมูก ลิ้น และผิวกาย ซึ่งบุคคลจะเป็นผู้เลือกรับรู้เฉพาะที่สนใจ

สิทธิโชค วรานุสันติกูล (2546, หน้า 84) การรับรู้ คือ กระบวนการที่อินทรีย์หรือสิ่งมีชีวิต พยายามทำความเข้าใจสิ่งแวดล้อมโดยผ่านทางประสาทสัมผัสมีอยู่กระบวนการนี้เริ่มต้นจากการใช้อวัยวะสัมผัสจากสิ่งเร้าและจัดระบบสิ่งเร้าใหม่ภายในระบบการคิดในสมองจากนั้นจะแปล ความหมายสิ่งเร้าที่รับสัมผัสว่า สิ่งเร้านั้นคืออะไรขั้นแปลความหมายนี้เป็นขั้นที่มีการใช้ประสบการณ์เก่าเป็นพื้นฐานของการแปลความหมายจากสิ่งเร้าที่ได้สัมผัส

เบญจมาศ เบ็ญจพรกุลพงศ์ (2544, หน้า 75) การรับรู้เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับ การเปิดรับข่าวสารในการแปลข่าวสารและนำไปใช้ในแต่ละบุคคลทั้งนี้บุคคลสองคนอาจเปิดรับข่าวสารจากสื่อเดียวกันในสถานการณ์เดียวกันแต่อาจมีพฤติกรรมในการตอบสนองที่ แตกต่างกันในเรื่องของการรับรู้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับลักษณะของสิ่งเร้าที่มาในรูปแบบของข่าวสารเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์กับ สิ่งเร้าภายนอกกับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวรวมถึงเงื่อนไขในแต่ละบุคคล 10 อีกด้วย

การรับรู้ (Perception) หมายถึง การแปลความหมายจากการสัมผัส โดยเริ่มต้นตั้งแต่การมีสิ่งเร้ามากระทบกับ อวัยวะรับสัมผัส ทั้งห้าคือ การได้เห็น การได้ยิน การได้กลิ่น การได้ลิ้มรส และการได้สัมผัส และส่งผ่านกระแสประสาท เพื่อส่งไปยังสมองจากนั้นแปลความกระบวนการของการรับรู้ (Process) ซึ่งเป็นกระบวนการของการคาบเกี่ยวกันระหว่างเรื่องของความเข้าใจ การคิด การรู้สึก (Sensing) ความทรงจำ (Memory) การเรียนรู้ (Learning) การตัดสินใจ (Decision making) (กัณฐวัศ นาคเกี้ยง , 2553, หน้า 8)

คุณลักษณะการรับรู้

การรับรู้เป็นพื้นฐานการเรียนรู้ที่สำคัญของบุคคล เพราะการตอบสนองพฤติกรรมใด ๆ จะขึ้นอยู่กับการรับรู้จากสภาพแวดล้อมของตน และความสามารถในการแปลความหมายของสภาพนั้น ๆ ดังนั้น การรับรู้จะเกิดขึ้นได้ต้องประกอบด้วย (วิชฌนันท์โชติ ศิริโสดา, 2552)

1. สิ่งเร้าที่จะรับรู้ (Stimulus) เช่น รูป รส กลิ่น เสียงฯลฯ

2. ประสาทสัมผัส และความรู้สึก เช่น ตา-การมองเห็น, หูการได้ยิน,ความสามารถทางสติปัญญา ฯลฯ อันเกี่ยวกับร่างกายอวัยวะที่จะสามารถรับรู้ได้

3. ประสบการณ์ความรู้เดิม

4. การแปลความหมายจากสิ่งที่ได้สัมผัส

ดังนั้นการรับรู้จึงเป็นกระบวนการที่บุคคลเลือกสรรสิ่งที่มากระตุ้นการตีความบุคคลสองคนที่ได้รับสิ่งเร้าอย่างเดียวกันอาจรับรู้และตอบสนองได้ไม่เหมือนกันเนื่องจากความแตกต่างของพื้นฐานประสบการณ์แต่ละบุคคลความต้องการความสนใจของบุคคล และความสามารถของอวัยวะของบุคคลแต่ละคน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้

การที่บุคคลจะรับรู้สิ่งหนึ่งสิ่งใดมีปัจจัยประกอบมากมาย เนื่องจากบุคคลอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมและทำไปปฏิกิริยาต่อสิ่งแวดล้อมการที่บุคคลสามารถทำปฏิกิริยาได้เพราะรับ สิ่งสัมผัสบุคคลแต่ละคนจะเกิดการรับรู้สิ่งเร้าได้แตกต่างกันไปแต่การจะรับรู้สิ่งใดก่อนหลังหรือ มากน้อยถูกต้องหรือผิดพลาดชัดเจนหรือไม่เพียงใดมีปัจจัยสำคัญ 2 อย่าง คือ

1. ตัวบุคคล หมายถึง ลักษณะคุณสมบัติบางประการของผู้รับที่จะรับรู้ซึ่งจะมีผลต่อการรับรู้ เช่น

1.1 ความสมบูรณ์หรือความบกพร่องของอวัยวะสัมผัส

1.2 ประสบการณ์เดิม

1.3 ความต้องการที่จะรับรู้

1.4 ความใส่ใจและการเลือกที่จะรับรู้

1.5 สภาวะทางอารมณ์ของบุคคลก่อน หรือขณะเกิดการรับรู้

1.6 ความคาดหวัง

1.7 สติปัญญา

1.8 การให้คุณค่าต่อสิ่งที่รับรู้

1.9 การถูกชักจูง

2. คุณลักษณะของสิ่งเร้า สิ่งเร้าที่มีคุณลักษณะแตกต่างกันจะมีผลต่อการรับรู้ของบุคคลที่แตกต่างกันไป ซึ่งอาจจะจำแนกคุณลักษณะของสิ่งเร้าได้ ดังนี้

2.1 ขนาดของสิ่งเร้า

2.2 ความเข้มของสิ่งเร้า

2.3 ความเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ

2.4 การเคลื่อนไหว

2.5 การกระทำซ้ำ ๆ

2.6 ความแตกต่าง

ประเภทของการรับรู้สิทธิ

การรับรู้สำหรับคนพิการนั้นมีการเน้นไปในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับ คนพิการเป็นหลักโดยมีผู้จัดประเภทของการรับรู้บริการต่าง ๆของคนพิการไว้ดังนี้ (จุรีรัตน์ ผ่องแผ่ว, 2553, หน้า 110 - 114)

1. การรับรู้สิทธิในด้านการศึกษา มีความหมายว่า เด็กพิการควรจะสามารถรับบริการด้านการศึกษาได้อย่างไรบ้าง เด็กพิการทางร่างกายสามารถจะไปเรียนร่วมในโรงเรียนสามัญได้ โดยปราศจากอุปสรรคในเรื่องอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องอาหารและห้องน้ำ โดยเด็กพิการสามารถเข้าใช้ร่วมกับเด็กปกติได้ สำหรับเด็กตาบอดและเด็กหูหนวกจำเป็นต้องมีอุปกรณ์พิเศษช่วยในการเรียนการสอน จึงควรมีบริการไว้ให้ เช่น หนังสือเบรลล์เทป เครื่องพิมพ์ดีด สำหรับเด็กตาบอด เครื่องขยายเสียง เครื่องช่วยฟัง โสตทัศนูปกรณ์อื่น ๆ สำหรับเด็กหูตึง รวมทั้งล่ามภาษามือ ซึ่งจะ ทำหน้าที่แปลภาษาพูดเป็นภาษามือ เพื่อให้เด็กหูหนวกสนิทได้เข้าใจในคำสอนและบทเรียนต่าง ๆ ประการสุดท้ายคือควรมีครูเดินสอนสำหรับเด็กพิการที่อยู่ตามบ้านในชนบท

2. การรับรู้สิทธิในการทำงาน มีความหมายรวมทั้งการได้งานทำที่เหมาะสม และการปรับปรุงวัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน สถานที่การทำงาน สิ่งแวดล้อมในการทำงานให้เข้ากับ ลักษณะความพิการประเภทต่าง ๆ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เป็นต้น รวมถึงการอำนวยความสะดวกในด้าน ต่าง ๆ และได้รับบริการเช่นเดียวกับบุคคลอื่น ๆ

3. การรับรู้สิทธิในทางสังคม หมายถึงการที่คนพิการจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคมได้อย่างเต็มที่และเสมอภาคทัดเทียมบุคคลปกติอื่น ๆ นั้น จำเป็นจะต้องมีองค์ประกอบหลายประการเป็นเครื่องส่งเสริม และสนับสนุน ทั้งในด้านส่วนตัวของผู้พิการ คือ ต้องมีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทางด้านร่างกาย ต้องแข็งแรงพอที่จะช่วยเหลือตนเองได้ มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงานหาเลี้ยงตนเองได้มีความพร้อมทางใจที่จะเข้าร่วม

กิจกรรมทางสังคมในฐานะ ที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ในส่วนของสังคมก็ต้องพร้อมที่จะเอื้ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้พิการให้ได้ใช้สิทธิทัดเทียมกับบุคคลอื่น ๆ ดังต่อไปนี้

3.1) สิทธิในการเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทุกคนมีสิทธิ ในการสมัครรับเลือกตั้งและออกเสียงเลือกตั้ง ถ้ามีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ แต่ในทางปฏิบัติคนพิการจะถูกละเลยสิทธิและไม่สามารถใช้สิทธิได้ เช่น คนตาบอดไม่สามารถใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้เพราะบัตรลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นตัวอักษรธรรมดา มิใช่ ตัวอักษรนูนเรียกว่า อักษรเบรลล์ที่คนตาบอดสามารถอ่านได้คนร่างกายพิการที่ต้องใช้รถเข็น ก็ประสบปัญหาในการไปใช้สิทธิลงคะแนน เพราะคูหาเลือกตั้งมักจะเล็กและแคบรถเข็นเข้าไป ไม่ได้หรือสถานที่เลือกตั้งไม่สะดวก ต้องขึ้นบันได เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ถือว่าไม่เอื้ออำนวยให้เกิด การเข้าถึงสำหรับคนพิการในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

3.2) สิทธิในการเข้าใช้อาคารสถานที่การก่อสร้างอาคารต่าง ๆ ของสถานที่ ทำการของรัฐและเอกชน โรงพยาบาล หรือสถานที่สาธารณะประโยชน์อื่น ๆ ควรจะคำนึงถึง การเข้าใช้ร่วมของคนพิการด้วย ทางขึ้นลงที่เป็นบันไดควรจะมีทางลาดหรือราวบันไดสำหรับ คนพิการประตูทางเข้าออกควรจะมีความกว้างพอสมควรที่จะให้รถเข็นสำหรับคนพิการผ่านเข้าออกได้สะดวกไม่ควรใช้ประตูหมุนที่เข้าได้ทีละคน เพราะเป็นอุปสรรคต่อคนพิการทางร่างกาย และคนตาบอดตามชั้นต่าง ๆ ควรมีเครื่องหมายบอกชั้นชัดเจน และควรมีอักษรเบรลล์ ด้วยลิฟท์ควรจะจัดตั้งแผงบังคับให้พอดีที่คนนั่งรถเข็นจะกดได้รวมทั้งควรมีภาษาเบรลล์กำกับด้วย ในบางประเทศจะมีเสียงบอกเมื่อถึงชั้นต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับคนตาบอด ห้องน้ำ ห้องส้วมควรจะมีความกว้างพอที่รถเข็นสำหรับคนพิการจะเข้าไปได้ประตูควรเป็น แบบเลื่อนเพื่อสะดวกในการเข้าออกควรจะจัดที่จอดรถเป็นพิเศษสำหรับคนพิการด้วย การวาง โทรศัพท์สาธารณะควรจะอยู่ในระดับที่คนพิการที่นั่งเก้าอี้ล้อเข็นจะสามารถใช้ได้ด้วย

3.3) สิทธิในการได้รับข่าวสารข้อมูลในปัจจุบันเทคโนโลยีที่ทันสมัยได้เข้ามา มีบทบาทต่อชีวิตประจำวันมากขึ้น ความก้าวหน้าด้านวิทยาการทำให้เกิดการประดิษฐ์คิดค้นเครื่องมือเครื่องใช้ในการติดต่อสื่อสารสำหรับคนพิการ เช่น เครื่องโทรศัพท์ สำหรับคนหูหนวก ที่เปลี่ยนเสียงเป็นตัวอักษรปรากฏบนจอภาพ จะใช้ได้สำหรับคนที่มีเครื่องรับ-ส่งเท่านั้น สำหรับเมืองไทยยังไม่มีเครื่องนี้ใช้คอมพิวเตอร์ที่มีเสียงสำหรับคนตาบอดเมื่อคนตาบอดพิมพ์ดีดสอบถามข้อมูลใด ๆ ที่ต้องการคำตอบที่ได้รับจะเป็นเสียงพูดในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศในยุโรปจะมีรายการวิทยุสำหรับคนตาบอดออกอากาศทั้งวัน จะเป็นการเสนอข่าวสารเรื่องราวความเป็นไปต่าง ๆ ในสังคม ตามที่เป็นหัวข้อข่าวอยู่ในหน้าหนังสือพิมพ์รวมทั้งสารคดีน่ารู้ต่าง ๆ รวมทั้งยังมีหนังสือพิมพ์ที่พิมพ์ออกมาเป็นเบรลล์ด้วย สำหรับในประเทศไทยยังไม่มีบริการข่าวสารข้อมูล

ให้แก่คนพิการ เช่น คนหูหนวก ดังนั้น จึงควรจัดให้มีล่ามภาษามือประกอบรายการภาคข่าวทางสถานีโทรทัศน์ช่องใดช่องหนึ่งก็ได้เพื่อให้คนหูหนวกที่ไม่รู้หนังสือได้รับทราบข่าวสารข้อมูล ที่เป็นปัจจุบันบ้างตามโรงพยาบาลของรัฐควรมีเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ หรือนักสังคมสงเคราะห์ผู้รู้ภาษามือเพื่อจะได้ติดต่อให้บริการแก่คนหูหนวกได้เพราะคนหูหนวกจะมีปัญหามากในเรื่องไปของรับการศึกษาพยาบาลจากโรงพยาบาลของรับแล้วไม่สามารถติดต่อสื่อสาร ทำความเข้าใจกันได้ไม่สามารถบอกอาการเจ็บป่วยให้แพทย์เข้าใจได้

สรุป ประเภทของการรับรู้สิทธิหมายถึง การรับรู้สิทธิในด้านการศึกษา การรับรู้สิทธิการทำงาน การรับรู้สิทธิในด้านสังคม

ปัญหาการรับรู้สิทธิ

คนพิการส่วนใหญ่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ สาเหตุสำคัญเกี่ยวเนื่องกับโอกาสในการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชน โดยเฉพาะผู้นำหมู่บ้านไม่ทราบเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้พิการ หรือข้อมูลที่เป็นประโยชน์ที่จะส่งเสริมความรู้ด้านกฎหมายและสวัสดิการจากหน่วยงานทางราชการ มีเพียงการถูกกำหนดให้สำรวจคนพิการในหมู่บ้านซึ่งเป็นการสำรวจตามการรับรู้ของชาวบ้านเท่านั้น ในรายที่มีความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ตามสิทธิคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ 2556 คือการรับรู้ว่าตนได้รับการรักษาพยาบาลฟรี และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารยังจำกัดอยู่มากในชุมชนชนบทซึ่งแม้แต่ผู้นำชุมชนก็ยังรับรู้เรื่องสิทธิคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ 2556 น้อย และโดยเฉพาะกลุ่มคนพิการที่ส่วนใหญ่จะใช้ชีวิตอย่างเงียบ ๆ ในชุมชนจึงไม่มีการเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลได้

4.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุวิมล วิมลกาญจนา (2541) ได้ศึกษาเรื่อง การติดตามผลการใช้สิทธิประโยชน์ ด้านอาชีพตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 พบว่า ปัญหาที่คนพิการทั้ง 3 กลุ่ม ประสบมีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ปัญหาเศรษฐกิจได้แก่ รายได้มีพอใช้จ่ายไม่มีเงินทุนประกอบอาชีพ รองลงมา คือปัญหาทางสังคม ได้แก่ การไม่ยอมรับความสามารถของคนพิการของคนในสังคม เจ้าหน้าที่ที่ทำงานด้านคนพิการนายจ้างที่จ้างคนพิการเข้าทำงานรวมถึงระบบสาธารณูปการ สาธารณูปโภคระบบขนส่งไม่เอื้อให้คนพิการได้ใช้ประโยชน์เท่าใดนัก ส่วนระดับความพึงพอใจของคนพิการต่อบริการด้านอาชีพนั้น คนพิการกลุ่มที่ 1 รู้สึกค่อนข้างไม่พอใจบริการการตรวจสอบความพิการร่วมกับแพทย์ การจัดหางานให้ทำ และการกู้ยืมเงิน ประกอบอาชีพ คนพิการกลุ่มที่ 2 รู้สึกค่อนไปทางไม่พอใจบริการการตรวจสอบความถนัด คำแนะนำในการประกอบ

อาชีพ คำแนะนำในการฝึกอาชีพ การจัดหางานให้ทำ และคนพิการ กลุ่มที่ 3 มีความรู้สึกค่อนไปทางไม่พอใจบริการการตรวจสอบความถนัดการฝึกอาชีพ และการ ฝึกปฏิบัติจากการศึกษามีข้อเสนอแนะในการประกอบอาชีพ ควรปรับปรุงการให้บริการทางอาชีพตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเน้นการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมเรื่องอาชีพและการมีงานทำให้มีการจัดตั้งและหาตลาดในการจำหน่าย สินค้าและบริการของคนพิการ กระตุ้นให้นายจ้างมีความรับผิดชอบต่อสังคม กระตุ้นให้องค์กรต่าง ๆ เข้ามาดำเนินการจ้างคนพิการให้มากขึ้น ส่งเสริมและสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับ คนพิการ ส่งเสริมการปฏิบัติงานด้านคนพิการในเชิงรุก ปรับปรุงประสิทธิภาพ ในการให้บริการของหน่วยงานที่มีอยู่

สุวิทย์ วิบูลย์ ผลประเสริฐและคณะ (2540) ได้ศึกษาเรื่อง "ระบบบริการทางการแพทย์และความต้องการของคนพิการตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะและสภาวะความพิการในระดับปัจเจก ความคิดความเชื่อ และการให้ความหมายต่อภาวะความพิการรวมถึงมีการศึกษาสภาพสังคมความสัมพันธ์ทางสังคม และวิถีการดำเนินชีวิตของคนพิการ และยังศึกษาถึงการรับรู้เรื่องพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 รวมทั้งสิทธิประโยชน์และความต้องการทางการแพทย์และทางสังคมของคนพิการด้วยผลการศึกษาในเรื่องของการรับรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ พบว่า คนพิการส่วนใหญ่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์สาเหตุสำคัญเกี่ยวเนื่องกับโอกาสในการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชน โดยเฉพาะผู้นำหมู่บ้านที่ศึกษาไม่ทราบเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้พิการ หรือข้อมูลที่เป็นประโยชน์ที่จะส่งเสริมความรู้ด้านกฎหมาย และสวัสดิการจากหน่วยงานทางราชการมีเพียงการถูกกำหนดให้สำรวจคนพิการในหมู่บ้านซึ่งเป็นการสำรวจตามการรับรู้ของชาวบ้านเท่านั้นในรายที่มีความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัติ การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 คือการรับรู้ว่าตนได้รับการรักษาพยาบาลฟรีและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารยังจำกัดอยู่มากในชุมชนชนบทซึ่งแม้แต่ผู้นำชุมชนก็ยังรับรู้เรื่องพระราชบัญญัติการ ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 น้อยมาก และโดยเฉพาะกลุ่มคนพิการที่ส่วนใหญ่จะใช้ชีวิตอย่างเงียบ ๆ ในชุมชนจึงไม่มีการเข้าถึง และรับรู้ข้อมูลได้

วราภรณ์ ขำสุวรรณ (2546) ศึกษาเรื่องการรับรู้สิทธิผู้ป่วยและการปฏิบัติตามสิทธิศึกษาเฉพาะกรณีเกษตรกรจังหวัดชัยนาท เพื่อการดูแลสุขภาพของตนเองผลการศึกษาพบว่า ปัจจัย ส่วนบุคคลระยะเวลาการรักษาจำนวนครั้งที่ เคยเข้ารับการรักษาระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ กับ สิทธิการเลือกรับบริการเพื่อให้หมาะสมกับโรคจำนวนครั้งที่ เคยเข้ารับการรักษาและระยะเวลา ของการเจ็บป่วย มีความสัมพันธ์กับสิทธิกรณีที่ได้รับความไม่เป็นธรรม เช่น มีสิทธิแสดงความคิดเห็นต่อ

พฤติกรรมที่ แพทย์และพยาบาลขาดความใส่ใจ ส่วนระดับการศึกษาระยะเวลาที่เคยเข้ารับการรักษา และจำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการรักษา มีความสัมพันธ์ในสิทธิเมื่อพบว่าใบเสร็จค่ารักษามีข้อน่าสงสัย

อรทัย จันทวงศ์ (2555) ศึกษาเรื่องการรับรู้สิทธิประโยชน์กองทุนประกันสังคมของพนักงาน สังกัดสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยบูรพา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการรับรู้สิทธิประโยชน์กองทุนประกัน สังคมของพนักงานในสังกัดสำกัดงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา และ เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการรับรู้สิทธิประโยชน์กองทุนประกันสังคมของพนักงานจำแนก 34 ตามเพศอายุสถานภาพ ระดับการศึกษาและหน่วยงาน จำนวน 249 คน ผลการศึกษาพบว่า พนักงานสังกัด สำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา ส่วนใหญ่รับทราบถึงสิทธิประโยชน์ทั้ง 7 กรณี เมื่อพิจารณาตามแหล่งที่รับทราบถึงสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับกองทุนประกัน สังคมพบว่า พนักงานส่วนใหญ่รับทราบถึงสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับกองทุนประกัน สังคมจากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ ด้านประกันสังคมของมหาวิทยาลัยบูรพา มากที่สุด รองลงมาคือเพื่อนร่วมงาน ญาติพี่น้องและสื่อสิ่งพิมพ์เช่น คู่มือประกัน ตน ตามลำดับในส่วนของช่องทางในการรับรู้สิทธิประโยชน์เกี่ยวกับกองทุนพบว่า พนักงานเลือกใช้ช่องทางโดยให้ความสำคัญ ด้านความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลมากที่สุด

กัลปังหา หงส์ทอง (2545) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบปัญหาอุปสรรค และความต้องการของผู้บริการที่ประกอบอาชีพอิสระในหน่วยงาน กับผู้บริการที่ประกอบอาชีพอิสระ 1. แนวคิดของ ผู้พิการทั้ง 2 กลุ่มต่อการประกอบอาชีพ คือ ต้องการให้สังคมได้ตระหนักรับรู้ยอมรับในตัวผู้พิการว่าสามารถทำงานหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ต้องการพึ่งพาตนเองมากกว่าขอรับการสงเคราะห์รวมทั้งให้โอกาส แก่ผู้พิการในการทำงานเพื่อแสดงศักยภาพที่มีอยู่ให้สังคมยอมรับรวมถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม 2. ปัญหาอุปสรรคและความต้องการของผู้พิการที่ประกอบอาชีพในหน่วยงานประสบปัญหาเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกที่ไม่ทั่วถึงไม่มีความมั่นคงไม่มีความก้าวหน้าในอาชีพปัญหาการยอมรับปรับตัวกับผู้ร่วมงานและด้านการศึกษาที่ไม่มีความเหมาะสม ผู้พิการที่ประกอบอาชีพอิสระประสบปัญหาเรื่องเงินทุนที่ใช้ในการหมุนเวียน ไม่เพียงพอ ไม่มีแหล่งตลาด การศึกษาโดยเฉพาะด้านวิชาชีพที่ไม่เพียงพอและเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันจากปัญหาดังกล่าวผู้พิการทั้ง 2 กลุ่มต้องการให้สังคมเปิดโอกาสในการทำงานกับผู้พิการมากขึ้นยอมรับมีความเข้าใจในความพิการ และให้มีการฝึกอาชีพที่เหมาะสมรวมทั้งให้สังคมเปิดกว้างในการศึกษาของผู้พิการอย่างครอบคลุม และจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ให้เหมาะสมและทั่วถึง

ระภีภัทร วงษ์ภักดี (2542) ศึกษาเรื่องสิทธิและโอกาสในการประกอบอาชีพ ของคนพิการ : ศึกษากรณีผู้พิการทางการมองเห็น ผลการศึกษา พบว่าผู้คนพิการทางการมองเห็น ยังถูกกีดกันไม่ได้รับโอกาสเป็นส่วนหนึ่งของสังคมได้อย่างเต็มที่และถูกกีดกันเรื่องการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพ ซึ่งมีความขัดแย้งกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการของประเทศไทย หลายฉบับที่ได้ให้สิทธิคนพิการในหลายด้าน การเลือกอาชีพของผู้พิการทางการมองเห็นแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ อาชีพอิสระอาชีพลูกจ้างในหน่วยงาน และอาชีพครู โดยผู้พิการทางการมองเห็น ที่ประกอบอาชีพอิสระ เนื่องจากต้องการที่จะพึ่งตนเอง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานที่ต้องอาศัยแรงงาน และความสามารถในการเคลื่อนไหวมากกว่า ทุนทรัพย์ ปัญหาและอุปสรรคที่พบคือ ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจซึ่งรายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายอีกทั้งสังคมยังไม่ยอมรับรังเกียจ รังแกและ มีทัศนคติที่ไม่ดีกับผู้พิการทางการมองเห็นอยู่มาก ส่วนด้านการฝึกอาชีพนั้นยังมีทางเลือกน้อย ทำให้ ประกอบอาชีพได้เพียงบางอย่าง

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการศึกษาครั้งนี้ พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาการใช้สิทธิประโยชน์ ด้านอาชีพตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการการรับรู้สิทธิ การศึกษาเปรียบเทียบ และอุปสรรค